

نشرکات نامہ

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

- Beckett, Samuel
- سرشناسه : بکت، ساموئل، ۱۹۰۶-۱۹۸۹ م.
- عنوان و نام پدیدآور : در انتظار گودو و چند نمایش نامه دیگر / سمیوئل بکت؛ ترجمه نجف دریابندری.
- مشخصات نشر : تهران: نشر کارنامه، ۱۳۹۹.
- مشخصات ظاهری : ۳۸۶ ص.
- فروست : کارنامه هنرهای نمایشی؛ ۳.
- شابک : ISBN 978-964-431-105-5
- وضعیت فهرست‌نویسی : فیا.
- یادداشت : عنوان اصلی: *Samuel Beckett*
- یادداشت : متن اصلی کتاب حاضر به زبان فرانسه و از زبان فرانسه به زبان انگلیسی ترجمه شده است.
- موضوع : نمایش‌نامه فرانسوی — قرن ۲۰ م.
- موضوع : French drama — 20th century
- شناسه افزوده : دریابندری، نجف، ۱۳۰۸-۱۳۹۹، مترجم.
- رده‌بندی کنگره : PQ ۲۶۰۶
- رده‌بندی دیویی : ۸۴۲/۹۱۴
- شماره کتاب‌شناسی ملی : ۱۸۰۱۳۶۲

کارنامه هنرهای نمایشی

به یاد محمد زهرایی

• ۱۳۹۲-۱۳۲۸ •

بنیان‌گذار نشر کارنامه

در انتظار گودو
و
چند نمایش نامه دیگر

در انتظار گودو

و

چند نمایش نامه دیگر

سمیوئل بکت
ترجمه نجف دریابندری

تهران، ۱۴۰۲

9

ت

پھر دیکھو

بسم الله الرحمن الرحيم

12

1

عسل د

ریمسا و

سمیوئل

• × ۴

1999

اندر

از:

ملی

نصاراً به

نوع است

...

و فروش

تلفن=

سرکارنا

• • •

فهرست

۱۱	یادداشت ناشر	+
۱۳	پیش‌گفتار	+
۱۷	در انتظار گودو	۱
۱۴۳	دست آخر	۲
۲۰۹	همه افتادگان	۳
۲۵۵	خلواره	۴
۲۷۷	آخرین نوار کراپ	۵
۲۹۳	چه روزهای خوشی	۶
۳۴۹	بازی	۷
۳۷۷	آره جو	۸

یادداشت ناشر

جای تأسف است که این کتاب زمانی منتشر می‌شود که استاد نجف دریابندری دیگر در میان ما نیست؛ کاش بیماری مجال می‌داد تا همان‌طور که قرار بود ایشان یادداشتی بر این چاپ جدید می‌نوشت و ملاحظات خود را دربارهٔ بکت و ترجمهٔ آثار او به فارسی در اختیار خوانندگان می‌گذاشت. حال در فقدان ایشان ناشر لازم می‌داند به چند نکته اشاره کند:

☀ عنوان این کتاب که در چاپ قبلی نمایش‌نامه‌های بکت بود به این دلیل که کتاب شامل همهٔ نمایش‌نامه‌های بکت نبود تغییر داده شد. ☀ مطابق شیوهٔ معمول نشر کارنامه، این ترجمه با متن انگلیسی و فرانسوی نمایش‌نامه‌ها مقابله شد و در بعضی موارد تغییراتی داده شد که به نظر استاد دریابندری رسید.

☀ همان‌طور که در پیش‌گفتار چاپ اول (شرکت سهامی کتاب‌های جیبی، ۱۳۵۶) ذکر شده، مترجم در آن زمان با «ضبط شکسته»ی کلمات موافق نبود اما برای این چاپ جدید تغییر عقیده داد و خواست که شکل گفتاری کلمات ضبط شود. این تغییرات نیز داده شد و به نظر ایشان رسید. غیر از این‌ها، البته تغییر حروف چینی و آرایش صفحات، تغییر دیگری در کتاب داده نشده است.

پیش‌گفتار

این چند کلمه در واقع مقدمه‌ای است بر دو مجموعه از نمایش‌نامه‌های سمیوئل بکت. مجموعه‌ی اول از دو اثر معروف در انتظار گودو و دست آخر تشکیل می‌شود، و مجموعه‌ی دوم از شش اثر بلند و کوتاه دیگر. از این هشت اثر، پنج تا پیش از این هم به فارسی درآمده‌اند، و بعضی از آنها — مانند در انتظار گودو — حتی بیش از یک بار ترجمه شده‌اند، ولی تصور من این است که لازم بود ترجمه‌ی دیگری از این آثار فراهم شود.

علاوه بر این هشت اثر، بکت چند اثر نمایشی دیگر هم دارد که در این مجموعه نیامده‌اند. اینها دو دسته‌اند: یکی آنهایی که به نظر من آوردن‌شان در این مجموعه لازم نیست؛ مانند لال‌بازی‌ها و دو نمایش‌نامه‌ی بسیار کوتاه آمد و رفت و نفس. چون اینها در واقع فقط برای اجرا نوشته شده‌اند و خواندنی نیستند. به علاوه، آن‌قدر کوتاه و ساده هستند که ترجمه‌ی آنها مسئله‌ای نیست. در واقع همه‌ی اینها ترجمه هم شده‌اند و من خیال نمی‌کنم ترجمه‌ی دوباره‌ی آنها لازم باشد.

اما دسته‌ی دوم سه اثر دیگر است، که عبارت‌اند از کلمات و موسیقی و کاسکاندا و نه من. جای این آثار بدون شک در مجموعه‌ی حاضر خالی

است. ولی متأسفانه باید بگویم که این جا همیشه خالی خواهد ماند؛ برای این که من خود را قادر به ترجمه این سه اثر نمی بینم. هر سه اینها آثار بسیار کوتاهی هستند، و شاید مجموعاً بیست-سی صفحه بیشتر نشوند، و گویا ساده هم به نظر می آیند، چون لااقل یکی از آنها یک نفر را وسوسه کرده است که برای ترجمه اش کوششی بکند. اما حقیقت این است که امکان ترجمه رضایت بخش یک اثر ربطی به کوتاه و بلندی آن اثر ندارد. خلاصه کلام، ترجمه این سه اثری که گفتم از نویسندۀ این سطور ساخته نیست. شاید دیگران بتوانند در این زمینه طبع آزمایی بکنند. علاوه بر همه اینها، یک اثر دیگر نیز از بکت سال گذشته در لندن اجرا شد به نام صدای پا. این که باید آخرین اثر بکت باشد، هنوز به دست مترجم این مجموعه نرسیده است. از قراری که از بحث های منتقدان می توان استنباط کرد، صدای پا اثری است روی همان گرده نه من و لابد امکان ترجمه آن هم برای من بیش از آن نخواهد بود.

و اما گمان می کنم برای کسانی که با آثار بکت، چه در روایت انگلیسی و چه در روایت فرانسوی، آشنایی دارند روشن است که ترجمه این آثار به فارسی آسان نیست. به خصوص که جهش در سبک یکی از مشخصات بکت است، چنان که هر کدام از نمایش نامه های او — قطع نظر از رمان هایش — زمینه کاملاً تازه ای است و طبعاً در ترجمه نیز هر کدام مسائل خاص خود را پیش می آورند. اما نکته ای که به مترجم آثار بکت کمک می کند این است که خود بکت کمابیش همه آثارش را از فرانسه به انگلیسی یا از انگلیسی به فرانسه ترجمه کرده است. مقایسه این روایت های انگلیسی و فرانسه با یکدیگر، که خود می تواند موضوع تحقیق جالبی قرار گیرد، راهنمای خوبی است برای کسی که بخواهد آثار بکت را به یک زبان سوم ترجمه کند.

ترجمه های حاضر از روی روایت انگلیسی صورت گرفته، اما یک دور هم با روایت فرانسه تطبیق شده است. زحمت تطبیق با روایت فرانسه را

دوست گرامی ام ابوالحسن نجفی برعهده داشته است و من از کمک صمیمانه او صمیمانه سپاسگزارم.

در این ترجمه‌ها، بافت کلام بافت محاوره است، اما صورت ضبط کلمات غیرشکسته یا به اصطلاح «کتابی» است. ضرورت این کار فقط از این جهت بوده است که رعایت رسم الخط یکدست در ضبط شکسته آسان نیست، و گمان می‌کنم خواندن آن هم دشوار باشد و گرنه منظور البته این نبوده است که احیاناً در اجرا یا نمایش نامه خوانی کلمات به صورت کتابی ادا شوند. چنان‌که خوانندگان خواهند دید، در مورد نمایش نامه رادیویی همه افتادگان مترجم همین قاعده را هم رعایت نکرده، یا به عبارت بهتر نتوانسته است رعایت کند. اصولاً شیوه ترجمه این اثر با موارد دیگر اندکی فرق دارد، به این معنی که مترجم لازم دیده است دامنه آزادی خود را کمی فراخ‌تر بگیرد. علت این است که این اثر — که در اصل به انگلیسی نوشته شده — رنگ محلی بسیار تندی دارد که در آوردن آن به زبان و فرهنگ دیگر میسر نیست. مسلماً به همین علت بوده است که خود بکت این نمایش نامه را به فرانسه ترجمه نکرده است. ترجمه فرانسه این اثر، که به هیچ وجه رنگ و بوی اصل را ندارد، به قلم شخص دیگری است. اگر قرار بود خود بکت این اثر را به فرانسه ترجمه کند، چون ترجمه خود او در حکم آفرینش دوباره اثر در زبان فرانسه محسوب می‌شود، طبعاً ملزم می‌بود که مانند موارد دیگر چیزی نظیر اصل به خوانندگان فرانسوی خود عرضه کند، و این کار چنان‌که گفتیم میسر نیست. بنابراین از ترجمه فارسی این نمایش نامه نیز از حیث نشان دادن رنگ‌های محلی طبعاً نباید انتظار زیادی داشت، هرچند مترجم امیدوار بوده است که دریافتن راهی برای نقل آن به زبان فارسی پربراه نرفته باشد.